

Diplomová práce Zuzany Fišarové – oponentský posudek

Autorka Bc. Zuzana Fišarová předkládá diplomovou práci s názvem „Posouzení kognitivní plasticity u seniorů s použitím FIE“, v níž představuje jednak stáří jako životní etapu (jež může být smysluplná), jednak metodu Feuersteinova instrumentálního obohacování – FIO (užívané pod zkratkou FIE – Feuerstein Instrumental Enrichment). V neposlední řadě pak představuje svou zkušenost s metodou FIE při práci se seniory. Jako oporu či důkaz svých úspěchů použila autorka Addenbrookský kognitivní test aplikovaný před a po půlroční intervenci metodou FIE u osmi žen nad 72 let.

Autorka předkládá 77 stran textu doplněného o všechny náležitosti diplomové práce jako je úvodní strana, prohlášení, abstrakt, obsah a seznam literatury. Přikládá přílohy, což považuji za velmi šťastné, protože bez nich by práce ztrácela na své ucelenosti a následně i smyslu. V samotném textu práce autorka nejdříve v úvodu seznamuje se strukturou své diplomové práce, která je členěna na teoretickou a praktickou část. Práce je uzavřena diskusí a závěrem.

Pokud bych měla říci, v které části práce je větší síla a potenciál, pak by to byla část praktická. Z tohoto důvodu představím nejdříve praktickou část práce, k teoretické části se vyjádřím v závěru.

Cílem, který si autorka na počátku vytyčila, bylo:

1. Je program Instrumentálního obohacování uplatnitelný při práci se seniory?
2. Jaký vliv bude program mít na rozvoj kognitivních schopností těchto lidí? (str. 49-50)

Odpovědi na tyto otázky hledá autorka: a) v reflexi své vlastní práce se seniory pomocí metody FIE; b) v reakcích klientů na ni samotnou, na materiály FIE, na otázky z autorčina dotazníku; c) ve výsledcích Addenbrookského testu kognitivních schopností (uplatněného jako test a následný retest po intervenci metodou FIE).

Z osmi klientek, se kterými autorka pracovala, prezentuje v práci blíže (možná bohužel?) tři klientky. Vybírá tyto tři proto, že jejich změna před a po intervenci FIE byla nejmarkantnější. Zde by mi chyběla řada informací pro výzkum nesporně důležitých nebo alespoň zajímavých: Jakým způsobem byla klientkám přidělena diagnóza lehkého/pokročilého/těžkého poškození kognitivních funkcí? Jak by se tato psychiatrem (?) použitá diagnostika vztahovala k Feuersteinovu pojetí deficitu kognitivních funkcí na úrovni vstupu-zpracování-výstupu? Bylo by pro výzkum přínosné zaznamenávat průběh hodiny FIE na diktafon či kameru? Bylo by možné dotazovat se personálu domova pro seniory, rodinných příslušníků či ostatních účastníků programu, obyvatelů domova na změny, které u samotných účastníků programu pozorují? V neposlední řadě by mne zajímaly konkrétní pomůcky a způsob jejich užití při práci s paní Gabrielou třeba v podobě fotodokumentace, hlavně pak autorčina reflexe užití pomůcek v náročné práci s paní Gabrielou a následně i supervize této práce.

Domnívám se, že svým charakterem se práce blíží akčnímu výzkumu a to tím a) jak překlenuje propast mezi teorií a praxí, snaží se propojit praxi a reflexi; b) jak nevěnuje tolik pozornosti teoretické diskusi, nemá zálibu v rozpracování teorie do jemných detailů; c) jak věnuje pozornost vybrané metodě a systematickému řešení praktických problémů. V tom bych pak viděla hlavní těžiště práce.

Byla by jistě škoda, kdyby autorka svou zkušenost s metodou FIE u seniorů nesdílela dále. V takovém případě bych jí doporučila, aby text lépe zformátovala, opravila gramatické chyby a drobné překlepy. Svou pozornost by pak měla věnovat hlavně způsobu odkazování v textu na literaturu a tento způsob by měla udržet v celé práci jednotný. Doporučovala bych zkontrolovat, zda u každého zmíněného autora je uveden použitý zdroj a zda je tento zdroj v seznamu literatury (např. použitá Smékalova publikace v seznamu literatury úplně chybí).

Nepochybně by práci velmi pozvedlo, kdyby byly minimalizovány sekundární literární zdroje a preferovány by byly zdroje primární.

Přínos této práce vidím v tom, jak autorka pomohla bořit představy o stáří jako o období nutného a nezměnitelného úbytku všech funkcí. Dále je její velký přínos v samotném pojetí výzkumu, kde akcent je kladen na praxi. Její výzkum má přímou využitelnost ve společnosti. Další přínos pak shledávám v, slovy autorky, „dynamickém hodnocení“ Addenbrookského testu, při jehož užití autorka nekladla důraz na výsledky testu a převody na číselné skóre, ale na sledování způsobu řešení úkolů a změny způsobu řešení úkolu po programu FIE.

Celkově bych se přikláněla k hodnocení práce jako „velmi dobré“ a doporučila bych ji tímto k obhajobě.

V Českých Budějovicích dne 31.12.2012

Mgr. et Mgr. Alena Pikhartová